

Кращий досвід впровадження "місцевих реформ" в Кіровоградській області. Освітні округи.

1. Основні завдання реформи:

Гострою проблемою розвитку загальної середньої освіти області є організація рівного доступу учнів до здобуття якісних знань, утримання та належне функціонування шкіл з малою наповнюваністю класів.

Загальне зменшення кількості дітей вплинуло на скорочення мережі загальноосвітніх навчальних закладів, зменшення середньої наповнюваності класів та шкіл.

Порівняно з 2004 роком кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів зменшилася на 38,4 тисячі осіб.

Середня наповнюваність класів складає 15 учнів. Протягом останніх шести років вона зменшилась з 18,0 до 15,5 учня (у сільській місцевості з 12,9 до 10,5 осіб).

Унаслідок несприятливої демографічної ситуації у області наявна велика кількість малокомплектних шкіл у сільській місцевості: потребують реорганізації 34,5 % загальноосвітніх навчальних закладів (далі – ЗНЗ) I-III ступенів та 50,0 % ЗНЗ I-II ступенів (малокомплектні школи). Існування некомплектних шкіл, які „ведуть в нікуди” знижує якість освіти. З метою доступності якісної освіти для кожної дитини ведеться пошук альтернативних моделей організації освіти, зокрема створення у сільських районах освітніх округів.

Тому пріоритетом реформ є якісна освіта та рівний доступ до неї на всіх рівнях. Принцип рівного доступу до якісної освіти передбачає надання всім дітям рівних можливостей здобуття освіти в будь-якому навчальному закладі області.

Основним завданням округу є створення єдиного освітнього простору в межах адміністративно-територіальної одиниці.

У межах освітнього округу буде створено багатоступеневу систему надання освітніх послуг. Здобуваючи освіту у школі, дитина за особистим розкладом може відвідувати заняття з поглибленого вивчення окремих предметів в опорному навчальному закладі та брати участь в освітніх, спортивних, культурних програмах інших установ, що входять до складу освітнього округу. Формується цілісна освітня система, яка дозволяє розвивати індивідуальні здібності кожної дитини.

2. Цілі реформи:

Мета реформи у галузі полягає у забезпеченні профілізації освіти, підвищення якості освіти та її відповідність сучасним стандартам на основі ефективного використання потенціалу ресурсів кожного навчального закладу, координації та консолідації зусиль усіх суб'єктів освітнього округу.

Метою створення і діяльності освітніх округів є:

організація ефективної системи освіти в межах адміністративно-територіальної одиниці;

забезпечення рівного доступу дітей до якісної освіти, профільного, допрофесійного навчання;

раціонального використання навчально-методичної, матеріально-технічної бази суб'єктів округу.

Основним завданням є створення єдиного освітнього простору в межах адміністративно-територіальних одиниць області.

Освітня стратегія спрямована на забезпечення умов функціонування і розвитку загальної середньої освіти, оптимізацію мережі загальноосвітніх навчальних закладів для забезпечення права громадян України на повну загальну середню освіту та максимального задоволення їх освітніх та культурних потреб.

3. Принцип і механізм реформ:

Реалізація проекту щодо створення освітніх округів здійснюватиметься поетапно. Це не простий і не безпроблемний процес, проте створення моделі освітніх округів, хоч і не стане панацеєю від вирішення усіх проблем освітньої галузі, проте зробить суттєвий крок на шляху трансформації освітньої та управлінської систем.

Створюється послідовна, багатоступенева система надання освітніх послуг. Здобуваючи освіту у школі за місцем проживання, дитина за особистим розкладом може відвідувати заняття з поглибленого вивчення окремих предметів в опорному навчальному закладі та брати участь в освітніх, спортивних, культурних програмах інших установ, що входять до складу освітнього округу. Формується цілісна освітня система, яка дозволяє розвивати індивідуальні здібності кожної дитини.

Аналіз ситуації свідчить, що поступово покращується матеріально-технічна база опорних навчальних закладів, проте дану роботу необхідно продовжувати в частині оснащення їх сучасним мультимедійним обладнанням; створення умов, комфортних для збереження здоров'я, для розвитку індивідуальних здібностей кожної дитини; будівництва доріг в межах освітнього округу; придбання шкільних автобусів (що і передбачено обласною програмою „Освітній округ 2011-2015”).

Освітні округи дозволяють вирішувати питання організації профільного навчання в сільських школах із малою кількістю учнів і дають можливість використання їх інтелектуальних, творчих ресурсів, підвищення якості й ефективності загальної середньої освіти.

4. Необхідні кроки:

З метою реформування системи освіти області необхідно реалізувати три основні кроки:

1. Формування освітніх округів;
2. Оптимізація мережі навчальних закладів;
3. Оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів.

Для успішної реалізації Програми необхідно вирішити ряд актуальних проблем: підвезення дітей до місця навчання, закупівля шкільних автобусів; потреба в ремонті будівель шкіл і заміні систем водопостачання та опалення, забезпечення сучасними комп'ютерами та обладнанням, підвищення рівня кадрового потенціалу навчальних закладів.

Створення умов рівного доступу до якісної освіти шляхом:

організації повноцінного харчування вихованців дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів;

забезпечення 100% підвезення учасників навчально-виховного процесу до навчальних закладів та в зворотному напрямку в сільській місцевості (до опорних навчальних закладів – центрів освітніх округів та навчальних закладів, які визначені базовими у здійсненні профільної підготовки);

створення умов утримання шкільних автобусів у належних технічних умовах;

забезпечення 100% комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів та 80% - загальноосвітніх навчальних закладів I-II ступенів;

забезпечення 100% підключення загальноосвітніх навчальних закладів до мережі Інтернет (першочергово опорних шкіл освітніх округів);

придбання шкільних меблів, що відповідають державним стандартам;

розширення мережі філій і гуртків позашкільних навчальних закладів на базі опорних загальноосвітніх навчальних закладів освітніх округів;

створення 50 навчально-виховних комплексів „Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад”.

5. Необхідні ресурси:

Реалізація реформ здійснюється за рахунок:

залучення громад (інших самоврядних об'єднань), фінансовоактивних суб'єктів господарювання до вирішення проблем функціонування навчальних закладів;

багатоканальне фінансування за рахунок виконання різних програм (у т.ч. забезпечення шкільними автобусами).

6. Реалізація реформи у 2011 році.

Рішенням Кіровоградської обласної ради від 19 серпня 2011 року № 167 затверджено обласну програму „Освітній округ 2011-2015”.

Станом 1 січня 2012 року шляхом укладання угод про співпрацю між загальноосвітніми навчальними закладами створені і діють 48 освітніх округів з 77, передбачених обласною програмою „Освітній округ 2011-2015”. У 2011/2012 навчальному році навчання учнів здійснювалося у 64 опорних школах 48 освітніх округів.